

METAPHORICAL ATTITUDES OF SOCIAL STUDIES TEACHER CANDIDATES TOWARDS THE CONCEPT OF “UNIVERSITY”

Harun ER

Yrd. Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, erharun06@gmail.com
ORCID: 0000-0002-0454-6807

Received: 10.10.2017

Accepted: 13.12.2017

ABSTRACT

Educational process is one of the most crucial periods of human life. In this process, university life holds particular importance as universities are among the first places that set ground for individual and social progress. They can be also defined as distinctive environments that involve pre-professional preparation period. Universities are institutions that fulfill three fundamental functions as required by the mission they undertake. The first is “research”, the second is “education” and the third is putting the generated knowledge and experience at the disposal of society. In this respect, universities are regarded as exceptional institutions, that function differently from others on scientific grounds with their own autonomous and independent structure to fulfill these duties through providing people with the knowledge they generate. From this aspect, students’ attitudes towards universities hold particular importance as they are one of the stakeholders in determination of whether a university fulfills these duties. In this regard, this research was carried out with 186 3rd and 4th grade teacher candidates receiving education in the faculty of education, social studies department of three different universities. Qualitative research pattern was used to determine social studies teacher candidates’ attitudes towards the concept of “university”, and content analysis was used to evaluate the obtained data. Teacher candidates were given 7 different concepts regarding “university” and they were asked to write down a metaphor, accordingly. As a result of the research, 355 different metaphors were developed by the participants. These metaphors were basically established with positive-negative points of view, dominated by the factors of life, fear, anxiety, success, failure, happiness and support.

Keywords: Social studies, teacher candidate, metaphor, point of view.

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ “ÜNİVERSİTEYE” İLİŞKİN METAFORİK BAKIŞ AÇILARI

ÖZ

İnsan yaşamında büyük önem arz eden dönemlerden birisi eğitim öğretim sürecidir. Bu sürecinde önemli aşamalarından birisi de üniversite hayatıdır. Üniversiteler bireysel değişim ve gelişimin ve toplumsal ilerlemenin ilk ortaya çıktığı yer olmakla beraber, insanların meslek yaşamına hazırlık sürecini de kapsayan kendine özgü farklı bir ortam olarak tanımlanabilir. Üniversiteler üstlendiği misyon gereği üç temel işlevi yerine getiren kurumlardır. Bunlardan birincisi, araştırma ikincisi, eğitim-öğretim üçüncüsü de ürettiği bilgi ve birikimi toplumun hizmetine sunmaktır. Bu itibarla üniversiteler bu işlevlerini yerine getirebilmek adına diğer kurumlardan farklı olarak kendine özgü, özgürlükçü ve bağımsız yapısıyla, bilimselliği esas alan ve kendi değerini üreterek insanlığın faydasına sunan müstesna kurumlardır. Bu açıdan bakıldığında üniversitelerin sahip olduğu misyonu yerine getirebilmesi noktasında önemli paydaşlarından biri olan öğrenciler tarafından nasıl algılandığı büyük önem arz etmektedir. Bu araştırma, 2017-2018 öğretim yılında üç farklı üniversitenin eğitim fakültesi sosyal bilgiler eğitimi 3 ve 4.sınıfta öğrenim gören 186 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversiteye” ilişkin metaforik bakış açılarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma deseni, verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Öğretmen adaylarına “üniversiteye” ilişkin 7 farklı kavram verilerek bir metafor yazmaları istenmiştir. Araştırma sonucunda, katılımcılar toplamda 355 farklı metafor geliştirmişlerdir. Bu metaforlar, temelde olumlu- olumsuz bakış açılarıyla oluşturulan; yaşam, korku, endişe, başarı, başarısızlık, mutluluk ve destek unsurlarının baskın olduğu bir yapıdadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretmen adayı, metafor, bakış açısı.

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

Educational process is an important stage of human life and covers a long timeframe from childhood to adulthood, which can be even extended in line with personal preferences. University life constitutes one of the most important stages of this process (Korkmaz and Bağçeci, 2013). The word “university” is derived from the Latin word “Universitas”, which was used to define a group of independent people with legal personality and common interests (Ataünal, 1998). Universities are higher education institutions that have a reputable place in the eyes of society. In a sense, they provide a basis for social development (Erdem, 2013: 1).

Wasserburg (2002) defines “university” as a scientific and rational educational institution in which knowledge is generated and conveyed and the use of technology is introduced to people. Ortaş (2004), on the other hand, defined the same concept as environments that provide people with awareness through prioritizing reason over emotions, thus helping them in observing and perceiving the events that surround them. According to the Law of Higher Education numbered 2547, a university is a higher education institution with scientific autonomy and a legal personality, providing high level of education, scientific research and consultancy and comprising of faculties, institutes, vocational schools and other similar bodies. Basically, universities are institutes that pioneer the change. They are the first places in which personal development and change come into existence. Universities function accordingly through liberating individuals in both intellectual and vital aspects thereby providing people with a wide and sustainable field of freedom. Intrinsically, every people differ from each other and life is based on this principle. Universities function as the cradle and source of this personal change (Tural, 2011: 7).

In the ever-changing and ever-developing world of today, universities’ missions also differentiate with varying roles based on this differentiation. Within this framework, the roles of universities, within this framework, are defined as follows according to the Graz Declaration of European Universities Association (EUA): (Erdem, 2013)

- Keeping universities under public liability,
- Regarding research activities as an integral part of higher education,
- Increasing quality through establishing strong institutions,
- Improving mobility and social aspect,
- Supporting the development of the quality framework for a Europe secured with assurance of quality
- Always being at the forefront of reforms and developments.

The main functions of universities involve the processes of generating, interpreting, developing, criticizing and conveying the knowledge. Additionally, freedom of expression, social benefits and moral duties are also covered by this process (Küçükcan and Gür, 2009). In this context, universities’ functions as generating,

conveying, teaching, presenting and spreading the knowledge emerging within their body can be regarded as the very reason for their existence. Universities perform these functions with research-development (knowledge generation), teaching (education), social consultancy, and publishing (spreading knowledge) activities (Günay, 2006: 13).

The universal mission of universities is defined as providing education, carrying out scientific research and serving the public. Universities aim to keep up with the requirements of the information age, whereas most of them, especially state universities, are stated to adopt an understanding of mass education. In this context, the roles undertaken by universities may vary in accordance with the requirements, expectations and needs of that particular age (Şimşek and Adıgüzel, 2012). Accordingly, new definitions have been derived as to the function of universities and the concept of university, which brings along new perceptions as an outcome of contemporary conditions. Although, no misconceptions occur as to the this concept especially in its definition as a location, environment or area, definitions leads to various false inferences when it comes to define universities in terms of their goals, structures and functions (Ural, 2013).

In Turkish education system, the number of universities has been increasing at a great pace in recent years, which has also resulted with high rates of university. At this point, the place of universities as a common living area for students, and their attitude towards the concepts of university and university life, is an important issue that needs particular attention. The great importance attached to universities by the society, in addition to public interest, bring along several problems related with universities (Demirtaş and Çoban, 2014). In this respect, as important stakeholders of universities and related issues, students' general attitude towards the concept of university holds great importance. Accordingly, the aim of this research was to determine social studies teacher candidates' metaphorical points of view regarding the concept of "university".

Method

Qualitative research pattern was used to determine social studies teacher candidates' attitude towards the metaphorical concept of "university". Content analysis was used for data evaluation, as the determination of an existing situation was aimed. The study group consisted of 186 3rd and 4th grade undergraduate Social Studies Education students of Faculties of Education of Bartın, Bülent Ecevit and Abant İzzet Baysal Universities. Convenience sampling, among non-probability sampling methods, was used for determination of the study group. The main reasons for choosing this method was its ease of use, cost-efficiency and accessibility for the researcher (Fraenkel and Wallen, 2006).

An adaptation of the questionnaire used for "determination of 8th grade students' attitudes towards SBS (placement test)" developed by Karadeniz, Er and Tangülü (2014) was used in the present research as data collection tool for "determination of social studies teacher candidates' metaphorical attitudes towards the concept of "university". The first part of the questionnaire involves questions regarding the personal information of the teacher candidates; and the second part involves semi-structured questions such as "A

university is like Because” under the titles: “university”, “teachers-tutors”, “studying for exams”, “being successful”, “the fear of being unsuccessful and failing”, “family” and “friends”.

The results of the present research were analyzed using the “content analysis” technique which is a common method in qualitative studies. After determination and classification of metaphors, their reliability and validity were verified. In the first stage, in-depth evaluation of the questionnaire forms were performed, then it was evaluated whether the metaphors were established on reasonable grounds to eliminate weak structured metaphors having no basis. Afterwards, questionnaire forms were subjected to thorough evaluations again to determine whether the metaphors were established on sound grounds. Metaphors, developed by each participant, were then coded as concepts. A detailed list of the obtained metaphors is included in the findings section to ensure the validity of the research. During determination and classification of metaphors, two faculty members from the fields of social studies and educational studies were consulted to ensure the research’s reliability. The metaphors, developed by teacher candidates, were organized in descending order of their respective frequencies, and the metaphors expressed by each student were coded accordingly. The number of students representing each metaphor was denoted by (f) and their corresponding percentages (%) were given.

Findings (Results)

Social studies teacher candidates developed 56 metaphors regarding the concept of “university”. Among these metaphors “life” (25) was the most commonly developed one. Social studies teacher candidates developed 45 metaphors regarding “lecturers in university life”. Among these metaphors “guide” (23) was the most commonly developed one. Social studies teacher candidates developed 47 metaphors on “studying for exams in university life”. Among these metaphors “torture/cruelty” (27) was the most commonly developed one. Social studies teacher candidates developed 50 metaphors on “being successful in university life”. Among these metaphors, the most commonly developed one was “gaining a victory” (21). Social studies teacher candidates developed 52 metaphors on “failing in university life and the fear of failure”. Among these metaphors “death” (16) was the most commonly developed one. Social studies teacher candidates developed 50 metaphors regarding “family in university life”. Among these metaphors “support” (17) was the most commonly developed one. Social studies teacher candidates developed 55 metaphors regarding “friends in university life”. Among these metaphors “family” (18) was the most commonly developed one.

Conclusion and Discussion

The participants of the research developed 355 metaphors regarding the concept of “university”. In general, teacher candidates developed a wide variety of metaphors and they could make consistent statements with reasonable grounds. The most commonly developed metaphor was “university” whereas the least commonly developed one was “lecturers in university life” (45).

The general results of the research show that, teacher candidates regard the concept of “university” as an opportunity to turn over a new leaf, experience a different life experience and an important stage of self-development in various aspects, as indicated by the metaphors they developed. The metaphors developed by the social studies teacher candidates indicate that, the majority of the participants regard “lecturers in university life” as a guide, leader and role model, even a mother-father, friend and a source of motivation. Social studies teacher candidates’ metaphors regarding the concept of “studying for exams in university life” show that, nearly all participants regarded this as a negative situation leading to anxiety and fear.

Social studies teacher candidates’ metaphors regarding the concept of “being successful in university life” indicate that, most of them regard success as a vital fact and that success always brings along happiness. Social studies teacher candidates’ metaphors regarding the concept of “being unsuccessful and the fear of failure” indicate that, nearly all participants associated this with fearsome and painful situations. Social studies teacher candidates’ metaphors regarding the concept of “family in university life” show that, the majority of teacher candidates regarded their family as their biggest supporters that give them the strength for holding onto life. Social studies teacher candidates’ metaphors regarding the concept of “friends in university life” show that, some of them associate their friends with inconsistent and insincere relationships and selfish behaviors.

This study was performed to determine the attitude of social studies teacher candidates towards six different constituents of the concept of “university”, and the following recommendations are proposed on the basis of the obtained results:

- This research can be performed with teacher candidates of other fields as well, with a view to gain insight about the differences.
- This research can be carried out in all faculties of the university to observe the possible changes and make comparisons.
- This research can be performed at the universities of different regions to make comparison.
- This research was kept specific to teacher candidates and it can be conducted with lecturers to study their perceptions of university and students.
- The obtained findings can be shared with stakeholders of university environment (lecturers, administrators and students) to develop different strategies.

GİRİŞ

İnsan hayatında geniş bir zaman dilimini kapsayan önemli olaylardan birisi de eğitim öğretim sürecidir. Bu süreç çocukluktan yetişkinliğe kadar devam eden hatta bireysel tercihlere bağlı olarak uzayan bir niteliğe sahiptir. Bu süreçteki en önemli aşamalardan birisi de üniversitedir (Korkmaz ve Bağçeci, 2013). Üniversite sözcüğünün kökeni Latince’de bağımsız, tüzel kişiliğe sahip ve ortak çıkarları olan kişiler topluluğu anlamındaki “Universitas”tır (Ataünal, 1998). Üniversiteler toplumda önemli ve saygın bir yere sahip yükseköğretim kurumlarıdır. Bir anlamda toplumsal gelişimin merkezi konumundadırlar (Erdem, 2013: 1).

Wasserburg (2002) üniversiteyi, bilginin üretilerek aktarıldığı ve beceri kazandırılarak, teknoloji kullanımının öğretildiği bilimsel ve rasyonel bir eğitim kurumu olarak tanımlamaktadır. Ortaş (2004) ise üniversiteyi, felsefi tartışma ortamında akıl sürecini duygusallığın önüne alarak kişilerin olayları görerek ve tartışarak farkına varılabilirliğini sağlayan ortamlar şeklinde tanımlamaktadır. 2547 sayılı Türkiye Yüksek Öğrenim Kanunu’na göre ise üniversite, bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan, fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur. Temel anlamda üniversiteler toplumsal değişime öncülük eden kurumlardır. Bireysel değişim ve gelişimin dolayısıyla toplumsal ilerlemenin ilk ortaya çıktığı yerlerdir. Üniversiteler bu işlevini hem düşünsel anlamda hem de yaşamsal anlamda özgürlük vererek bireye kalıcı ve geniş özgürlük alanı sağlayarak yerine getirir. Bireyler bu özgürlük ortamında özgün ve farklı özelliklerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarır ve geliştirirler. Her insan özde birbirinden farklıdır ve hayat insanları farklılaştırmak üzerine kuruludur. Üniversiteler farklılaşmanın ilk başladığı yerdir (Tural, 2011: 7).

Değişen ve gelişen dünyada üniversitelerin misyonları farklılaşmakta ve bu farklılaşmaya dayalı olarak ta rolleri değişmektedir. Bu çerçevede bakıldığında Avrupa Üniversiteler Birliği’nin (EUA) Graz Deklarasyonu’na göre “üniversitenin rolleri” şu şekilde belirtilmiştir: (Erdem, 2013).

- Üniversitelerin kamu sorumluluğunda kalmasını sağlamak,
- Araştırmayı yükseköğretimin ayrılmaz bir parçası olarak görmek,
- Sağlam kurumlar oluşturarak akademik kaliteyi yükseltmek,
- Hareketliliği ve sosyal boyutu geliştirmek,
- Kalite güvencesi içinde bir Avrupa için politika çerçevesinin geliştirilmesini desteklemek,
- Üniversiteler olarak reformun ve gelişimin merkezinde olmak.

Genel manada değerlendirildiğinde üniversitelerin temel işlevi; bilginin üretilerek yorumlanması, zenginleştirilerek geliştirilmesi, eleştirilmesi ve aktarılması sürecidir. Bunun yanında ifade özgürlüğü, toplumsal fayda ve ahlaki görevler de bu sürece dahildir (Küçükcan ve Gür, 2009). Bu doğrultuda düşünüldüğünde, üniversitelerin sahip olduğu; bilgiyi üretme, öğretme, sunma ve yayma fonksiyonları, varoluş sebebi olarak kabul edilebilir. Üniversite bu fonksiyonlardan bilgi üretme işlevini araştırma-geliştirme (AR-GE) faaliyetiyle,

öğretme işlevini eğitim- öğretim faaliyetiyle, sunma işlevini topluma danışmanlık yapma ve yayma işlevini de yayın yapmak suretiyle yerine getirmektedir (Günay, 2006: 13).

Üniversiteler üstlendikleri misyonları yerine getirirken bütüncül bir bakış açısıyla, topluma geniş çaplı bir dünya görüşü ve farklı bakış açıları sunan yeni bir anlayış kazandırmakla sorumludurlar. Bunun yanında üniversitelerin, bilimsel anlamda dünyanın değişik üniversitelerinde farklı alanlarda yapılan çalışmaları takip etmek, izlemek ve bunlara katkıda bulunmak gibi uluslararası boyutta da sorumlulukları vardır (Yücel, 2006). Bu şekliyle üniversiteler toplumun önünde, sürükleyici bir lider konumundadır.

Üniversiteler aynı zamanda ülkelerin düşünsel ve teknik anlamda kalkınması ve gelişmesinde temel rol oynayan etkin kurumlardır. Bu doğrultuda üniversiteler, ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü temin etmek ve uluslararası boyutta yaşam düzeyinin gelişimine ve ilerlemesine katkı sağlamak görevini yüklenir. Üniversiteler bu görevlerini icra ederken akli ve bilimsel gerçekleri kendisine referans alır, sorgulama ve eleştiri becerisini de önemli bir kaynak olarak kullanır (Timur, 2000: 13). Üniversitelerin üstlendiği rol ve görevleri gereği gibi yerine getirebilmesi toplumsal hayatın sağlıklı işlemesi, toplumun aydınlatılması, kamuoyunun oluşturulması ve toplumsal gelişmenin sürekliliği açısından oldukça önemlidir (Erdem, 2013).

Geçmişten günümüze üniversitelerin evrensel olarak görev tanımı; eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve topluma hizmet olarak yapılmıştır. Üniversitelerin bir kısmı bilgi çağının gereksinimlerine uyum sağlamaya çalışırken, büyük çoğunluğunun özellikle de devlet üniversitelerinin kitlesele eğitim anlayışına sahip olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda her dönem çağın getirdiği koşullarla birlikte üniversitelerin üstlendikleri roller, beklentilere ve ihtiyaçlara uygun bir şekilde değişebilmektedir (Şimşek ve Adıgüzel, 2012). Dolayısıyla üniversitelerin işlevi ve üniversite kavramına ilişkin son yıllarda farklı tanımlamaların ortaya çıktığı ve çağın koşulları sonucu farklı algıların oluştuğu söylenebilir. Üniversite kavramının anlaşılmasında özellikle üniversitenin bir yer, ortam ya da alan olarak tanımlanmasında herhangi bir kavram yanılgısı yaşanmamasına rağmen, üniversitenin amaç, yapı, süreç ve işlevleri üzerinden bir tanımlama yapmanın çeşitli yanılsamalara yol açtığı ifade edilmektedir (Ural, 2013).

Alan yazın incelendiğinde yapılan eğitim araştırmalarında okul, üniversite ve sınav kavramlarının nasıl algılandığına yönelik birçok çalışma mevcuttur. Bu çalışmaları şu şekilde (Baker, 1991; Mahlios ve Maxson, 1998; Cerit, 2006; Aydoğdu, 2008; Saban, 2008; Balcı, 2011; Özcan ve Demir, 2011; Döş, 2011; Nalçacı ve Bektaş, 2012; Özdemir, 2012; Korkmaz ve Bağçeci, 2013; Karadeniz vd., 2014; Doğan, 2014; Demirtaş ve Çoban, 2014; Oyman ve Şentürk, 2015; Karadeniz, 2016) sıralayabiliriz. Bu çalışmaların ortak yanı eğitimde rol alan paydaşlar tarafından okul ya da üniversite kavramının nasıl ve ne şekilde algılandığına dair üretilen metaforlar yoluyla bir açıklamaya gidilmesidir.

Metafor, Yunanca “metapherein” sözcüğü “taşımak, aktarmak” anlamına gelirken günümüzde iki nesne, olay veya ilişki arasındaki benzer ilişkiler biçiminde kullanılmaktadır (Draaisma, 2007). Diğer bir şekliyle bir kavramın, durumun ya da nesnenin doğrudan kendisiyle değil, bir başka kavram ya da nesne kullanılarak dolaylı yoldan

anlatılmasıdır (Deant-Reed ve Szokolszky, 1993). Metafor bireye iki olay, olgu, konu ya da kavram arasında karşılaştırma yapmayı ve bunlar arasındaki benzerlikleri mecazlı bir anlatımla sunmayı sağlar. Böylece iki şey ile ilgili benzerliklere dikkat çeker ya da birini diğerrinin yerine geçirerek açıklama olanağı sunar (Coşkun, 2010: 921). Metafor kullanımı, genel manada bireyin dünyayı algılayışını yapılandıran bir düşünme ve görme biçimi anlamına gelir. Metaforlar bir anlamda okuyucuda ya da dinleyicide bilişsel bir sürecin başlamasını sağlar. Gelişen bilişsel süreç bireyde duyuşsal etkiler yaratarak karşılıklı olarak birbirini etkiler ve besler. Bu da metaforların birey üzerindeki etkisinin gücüne işaret etmektedir (Aladağ ve Kuzgun, 2015).

Çoğunlukla farklı söylemler yaratmaktan ibaret sanılan metaforlar aslında pek çok anlamı barındıran, dünyayı kavramamıza yardımcı olan bir anlayışın ortaya çıkmasını sağlar. Öyle ki metaforların; düşünme tarzı, dilin kullanımı ve bilimin üzerindeki etkisinin yanı sıra, bireyin kendisini ifade edebilme yeteneği noktasında da biçimlendirici bir etkisi olduğu ifade edilebilir (Morgan, 1980). Günlük yaşamda iletişim kurarken sık sık kullandığımız metaforlar canlı cansız, soyut somut olabileceği gibi olumlu ya da olumsuz da olabilmektedir. Bilgi toplama ve sorgulama aracı da olabilen metaforlar, aynı zamanda öğrenmenin gerçekleşmesinde soyut olan olguları somutlaştırmaya ve yeterince anlaşılmamış konuların daha kolay anlaşılmasına imkan tanımaktadır (Semerci, 2007).

Ülkemiz eğitim sisteminde son dönemde üniversite sayısının hızla arttığını ve üniversiteye erişim oranının da yüksek seviyelerde olduğunu ifade edebiliriz. Bu noktada ortak bir yaşama alanı olarak üniversitenin öğrencilerin hayatında yerinin ne olduğu veya nasıl olması gerektiği konusu üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir husustur. Toplumsal anlamda insanların üniversiteye verdiği önem ve gösterdiği ilgi artarken aynı zamanda üniversitelerde yaşanan sorunlarında her geçen gün çeşitlenerek artış gösterdiği gözlemlenmektedir (Demirtaş ve Çoban, 2014). Bu hususta üniversite olgusu dahilinde önemli bir paydaş olan öğrencilerin üniversiteyi bir bütün olarak nasıl algıladıklarına dair düşünceleri büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversiteye” ilişkin metaforik bakış açılarını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite” ile ilgili geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
2. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üniversite hayatında “hocalar” ile ilgili geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
3. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üniversite hayatında “sınavlara çalışmak” ile ilgili geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
4. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üniversite hayatında “başarılı olmak” ile ilgili geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
5. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üniversite hayatında “başarılı olamama ve başaramama korkusu” ile ilgili geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
6. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üniversite hayatında “ailem” ile ilgili geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
7. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üniversite hayatında “arkadaşlarım” ile ilgili geliştirdikleri metaforlar nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversiteye” ilişkin metaforik bakış açılarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırma verilerinin analizinde ise, mevcut olan bir durumu saptamaya yönelik olduğundan içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük kategorileri ile özetlendiği sistemli, yenilenebilir bir tekniktir (Büyüköztürk, 2009). İçerik analizinde temel amaç; toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. Verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra kavramalara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve bu veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. Temalar vasıtasıyla olguları daha iyi düzenleyebilir ve daha anlaşılabilir duruma getirebiliriz (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; 2017-2018 öğretim yılında Bartın, Bülent Ecevit ve Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören 186 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu oluşturulurken, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemine gidilmiştir. Bu yöntemin tercih edilmesinin nedeni, araştırmacıya zaman ve ekonomik açıdan aynı zamanda ulaşılabilirlik noktasında kolaylık sağlamasıdır (Fraenkel ve Wallen, 2006). 3 ve 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmen adaylarının araştırma örnekleme olarak seçilmesinin sebebi ise, üniversiteye ilişkin yaşanmışlık ve içselleştirme noktasında alt sınıflara oranla daha fazla bilgi ve deneyim sahibi olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Üniversite, Sınıf ve Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

ÜNİVERSİTE	f	%
Bartın Üniversitesi	68	35
Bülent Ecevit Üniversitesi	57	31
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	61	34
Toplam	186	100
SINIF	f	%
3	102	58
4	84	42
Toplam	186	100
CİNSİYET	f	%
Kız	109	63
Erkek	77	37
Toplam	186	100

Verilerin Toplanması

Araştırma öncesi metafor konusuyla ilgili alanyazın incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak Karadeniz, Er ve Tangülü (2014) tarafından geliştirilen “8. sınıf öğrencilerinin SBS’ye yönelik metaforik algıları”nı ölçmek için geliştirilmiş olan anket formunun “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversiteye” ilişkin metaforik bakış açıları”na uyarlanmış hali kullanılmıştır. İki bölümden oluşan anket formunun birinci bölümünde öğretmen adaylarına yönelik kişisel bilgileri içeren sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise üniversiteye ilişkin farklı kavramlar; “üniversite”, “hocalar”, “sınavlara çalışmak”, “başarılı olmak”, “başarılı olamama ve başaramama korkusu”, “aile” ve “arkadaşlar” başlığı altında, “Üniversite gibidir/benzer. Çünkü” gibi yarı yapılandırılmış sorular şeklinde verilmiştir. Bu tür çalışmalarda metaforun bir araştırma aracı olarak kullanıldığı durumlarda “gibi” kavramı çoğunlukla metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki bağı daha net bir şekilde ortaya koymak için kullanılmaktadır. Devamında “çünkü” kavramına yer verilerek te, katılımcıların kendi metaforları için mantıksal bir gerekçe ya da dayanak sunmaları istenir (Saban, 2008).

Verilerin Analiz Edilmesi

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizinde nitel araştırma yönteminin yaygın bir tekniği olan “içerik analizi” tekniği kullanılmıştır. Öncelikli olarak metaforların belirlenmesi ardından sınıflandırılması ve son olarak ta geçerliliği ve güvenilirliği sağlama aşamaları gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada anket formları ayrıntılı bir şekilde incelenerek katılımcıların anlamlı metaforlar ve gerekçeler kurup kuramadıklarına bakılarak, zayıf yapı ve gerekçesi belirtilmemiş metaforlar elenmiştir. Ardından anket formları tekrar dikkatli bir şekilde gözden geçirilerek metaforun anlamlı bir şekilde geliştirilip geliştirilmediği saptanmıştır. Her bir katılımcının geliştirdiği metaforlar kavramlar halinde kodlanmıştır. Araştırmanın geçerliliğini sağlamak adına çalışmada elde edilen metaforların ayrıntılı listelerine bulgular kısmında yer verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için ise metaforların belirlenmesi ve sınıflandırılması noktasında sosyal bilgiler eğitimi ve eğitim bilimleri alanından iki öğretim üyesinin görüşü alınmıştır. Öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforlar frekansı yüksek olandan az olana doğru sıralanmış ve her öğrencinin ifade ettiği metaforlar kodlanmıştır. Her bir metaforu temsil eden öğrenci sayısı (f) ifade edilmiş ve bunların yüzdelik (%) karşılıkları hesaplanarak verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversiteye” ilişkin geliştirdikleri metaforlar ve bu metaforlara ait frekans ve yüzdeler yer almaktadır. Tabloların alt kısmında ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforlara ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite” ile ilgili geliştirdikleri metaforlara ilişkin cevaplar tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. “Üniversite” ile İlgili Geliştirilen Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Hayat/yaşam	25	13.7	29	Ülke	1	0.5
2	Başlangıç/dönüm noktası	11	6	30	Devlet	1	0.5
3	Yol/yokuş	10	5	31	Kuş	1	0.5
4	Bilgi yuvası	9	4.9	32	Kumbara	1	0.5
5	Gelişim/öğrenmek	9	4.9	33	Oyun	1	0.5
6	Ev	8	4.4	34	Savaş	1	0.5
7	Kitap	8	4.4	35	Cep telefonu	1	0.5
8	Yarışma	7	3.8	36	Kazan	1	0.5
9	Lise	7	3.8	37	Kamp	1	0.5
10	Geçit/kapı	6	3.3	38	Bahçe	1	0.5
11	Rüya	5	2.7	39	Heykeltıraş	1	0.5
12	Güneş	5	2.7	40	Stat tribünü	1	0.5
13	Ağaç	5	2.7	41	Mutfak	1	0.5
14	Cennet	4	2.2	42	Cam kavanoz	1	0.5
15	Toprak/tohum	4	2.2	43	Kuyu	1	0.5
16	Fabrika	4	2.2	44	Hamur	1	0.5
17	Uzay	3	1.6	45	Can sıkıntısı	1	0.5
18	Cehennem	3	1.6	46	Eğlence merkezi	1	0.5
19	Çocuk/ergenlik	3	1.6	47	Gökkuşağı	1	0.5
20	Askerlik	3	1.6	48	İşyeri	1	0.5
21	Başarı	2	1.1	49	Manav	1	0.5
22	Özgürlük	2	1.1	50	Sirk	1	0.5
23	Pencere	2	1.1	51	Gurbet	1	0.5
24	At	2	1.1	52	Mutfak robotu	1	0.5
25	Disko	2	1.1	53	Tarla	1	0.5
26	Orman	2	1.1	54	Yürüteç	1	0.5
27	Anahtar	2	1.1	55	Kumbara	1	0.5
28	Ayna	2	1.1	56	Aşure	1	0.5
Toplam						183	100

Tablo 2’de görüldüğü şekliyle sosyal bilgiler öğretmen adayları “üniversite” ile ilgili olarak 56 adet metafor geliştirmişlerdir.

Bu metaforlara baktığımızda en fazla geliştirilen metaforlar “hayat/yaşam” 25 öğretmen adayı, “başlangıç/dönüm noktası” 11 öğretmen adayı, “yol/yokuş” 10 öğretmen adayı, “bilgi yuvası” 9 öğretmen adayı, “gelişim/öğrenmek” 9 öğretmen adayı, “ev” 8 öğretmen adayı ve “kitap” 8 öğretmen adayı şeklindedir. “Üniversite” ile ilgili geliştirilen metaforlardan 36’sı sadece bir öğretmen adayı tarafından temsil edilmektedir. “Üniversite” ile ilgili geliştirilen metaforlara genel olarak bakıldığında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algısının çoğunlukla olumlu olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları; üniversiteyi kendileri için bir yaşam kaynağı, yeni bir başlangıç ve gelişimleri hususunda önemli bir merkez kabul ettiklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanında az da olsa olumsuz bir bakış açısına sahip olan ve üniversiteye ilişkin beklentileri karşılanmamış öğretmen adayı görüşleri olduğunu da ifade edebiliriz. Bu metaforlarda belirtilen çoğunlukla üniversite kültürüne ilişkin eksikliklerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite” ile ilgili olarak geliştirdikleri metaforlardan bazı örnekler aşağıda ifade edilmiştir.

Üniversite “rüya” gibidir/benzer. Çünkü göz açıp kapayıncaya kadar biter. Ne olduğunu anlayamazsınız geriye unutulmayacak anılar kalır.

Üniversite “anahtara” gibidir/benzer. Çünkü bize yeni hayatın ve yeni bir düzenin kapılarını açar.

Üniversite “hayat” gibidir/benzer. Çünkü yeni bilgiler öğrenerek bize katkı sunar ve hayata hazırlanmamızı sağlar.

Üniversite “mutfak” gibidir/benzer. Çünkü doğru kombinasyonu bulduğunuzda tatlı bir yemek ortaya çıkarabilirsiniz.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında hocalar” ile ilgili olarak geliştirdikleri metaforlara ilişkin cevaplar tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. “Üniversite Hayatında Hocalar” İle İlgili Geliştirilen Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Rehber/kılavuz	23	12.6	24	Nagivasyon	2	1.1
2	Mum/ışık	16	8.8	25	İlaç	1	0.5
3	Anne-baba	15	8.2	26	Şeytan	1	0.5
4	Arkadaş	14	7.7	27	Çiçek	1	0.5
5	Kitap	11	6	28	Vampir	1	0.5
6	Bilgi kaynağı	9	4.9	29	Bal	1	0.5
7	Komutan/kral	8	4.4	30	Abi/abla	1	0.5
8	Yaşam koçu	8	4.4	31	Cansuyu	1	0.5
9	Şeker	6	3.3	32	Gondol	1	0.5
10	Projeksiyon cihazı	6	3.3	33	Şirin baba	1	0.5
11	Kapalı kutu	5	2.7	34	Makina	1	0.5
12	Güneş	5	2.7	35	Köprü	1	0.5
13	Yönetmen	4	2.2	36	Doktor	1	0.5
14	Sunucu	4	2.2	37	Makinist	1	0.5
15	Robot	4	2.2	38	Tuzsuz çekirdek	1	0.5
16	Su	4	2.2	39	Ego savaşçıları	1	0.5
17	Deniz	3	1.6	40	Azrail	1	0.5
18	Artist	3	1.6	41	Toprak	1	0.5
19	Yön levhası	3	1.6	42	Kaktüs	1	0.5
20	Şoför	2	1.1	43	Heykeltraş	1	0.5
21	Ayna	2	1.1	44	Bal	1	0.5
22	Bahçıvan	2	1.1	45	Denklem	1	0.5
23	Aşçı	2	1.1				
Toplam						182	100

Tablo 3’de görüldüğü şekliyle sosyal bilgiler öğretmen adayları “üniversite hayatında hocalar” ilgili olarak 45 adet metafor geliştirmişlerdir.

Bu metaforlara baktığımızda en fazla geliştirilen metaforlar “rehber/kılavuz” 23 öğretmen adayı, “mum/ışık” 16 öğretmen adayı, “anne-baba” 15 öğretmen adayı, “arkadaş” 14 öğretmen adayı, “kitap” 11 öğretmen adayı, “bilgi kaynağı” 9 öğretmen adayı ve “komutan/kral” 8 öğretmen adayı şeklindedir. “Üniversite hayatında

hocalar” ile ilgili geliştirilen metaforlardan 21’i sadece bir öğretmen adayı tarafından temsil edilmektedir. “Üniversite hayatında hocalar” ile ilgili geliştirilen metaforlara genel olarak bakıldığında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algısının çoğunlukla olumlu olduğu ifade edilebilir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları; üniversite hayatında hocaları kendileri için bir rehber ve yol gösterici bir önder, kimi zaman anne-baba, kimi zaman bir arkadaş, aynı zamanda bilgi ve tecrübesiyle bir rol model olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanında öğretmen adayları, hocaları olumsuz bir açıdan değerlendirmek suretiyle farklı metaforlar da kullanmışlardır. Bu metaforlarda belirtilen nedenlerin başında hocaların takındığı tavırların etkili olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında hocalar” ile ilgili olarak geliştirdikleri metaforlardan bazı örnekler aşağıda ifade edilmiştir.

Üniversite hayatında hocalar “ego savaşçıları” gibidir/benzer. Çünkü her biri yüksek makamlar gelebilmek için savaşır ve üstünlük göstermeye çalışırlar. Ama hepsi içten içe samimi ve sevecenlerdir.

Üniversite hayatında hocalar “medya” gibidir/benzer. Çünkü onları iyi okuyamazsanız, kendiniz olamazsınız.

Üniversite hayatında hocalar “aşçıya” gibidir/benzer. Çünkü bilginin nasıl, ne zaman ve hangi düzeyde verileceğine karar verir.

Üniversite hayatında hocalar “rehber” gibidir/benzer. Çünkü bize gerek derslerde gerekse sosyal hayatta yardımcı olarak yol gösterirler.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında sınavlara çalışmak” ile ilgili geliştirdikleri metaforlara ilişkin cevaplar tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. “Üniversite Hayatında Sınavlara Çalışmak” ile İlgili Geliştirilen Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	İşkence/zulüm	27	15	25	Ev hapsi	1	0.5
2	Ölüm	14	7.8	26	Ağaç	1	0.5
3	Tırmanmak	12	6.7	27	Namaz	1	0.5
4	Hayata hazırlık	12	6.7	28	Şemsiye	1	0.5
5	Yarış atı	9	5	29	Ameliyatı beklemek	1	0.5
6	Korku filmi	9	5	30	Ölçü aleti	1	0.5
7	Maraton	8	4.4	31	Duvarı aşmak	1	0.5
8	Dipsiz kuyu	7	3.9	32	Mecburi hizmet	1	0.5
9	İş/görev	7	3.9	33	Çile	1	0.5
10	Boşa kürek çekmek	6	3.3	34	İstanbul’u fethetmek	1	0.5
11	Mahkûm olmak	6	3.3	35	100 metre koşusu	1	0.5
12	Kaybolmak	5	2.8	36	Süper lig	1	0.5
13	Sevimsiz yemek	5	2.8	37	Ev hapsi	1	0.5
14	Kum saati	4	2.2	38	Konforsuz yatak	1	0.5
15	Aşk acısı	4	2.2	39	Hasta olmak	1	0.5
16	Soğuk duş	3	1.7	40	Hasata hazırlanmak	1	0.5

17	Arı kovanına girmek	3	1.7	41	Bozuk saat	1	0.5
18	Fırtına	3	1.7	42	Deveye hendek atlatmak	1	0.5
19	Trafik	3	1.7	43	Eğlenceye mola vermek	1	0.5
20	Kabir azabı	3	1.7	44	Duvarı aşmak	1	0.5
21	Temizlik	2	1.1	45	Fragman	1	0.5
22	Antrenman	2	1.1	46	Küresel ısınma	1	0.5
23	Su	2	1.1	47	Bina yapmak	1	0.5
24	Silgi	1	0.5				
Toplam						180	100

Tablo 4’te görüldüğü şekliyle sosyal bilgiler öğretmen adayları “üniversite hayatında sınavlara çalışmak” ilgili olarak 47 adet metafor geliştirmişlerdir.

Bu metaforlara baktığımızda en fazla geliştirilen metaforlar “işkence/zulüm” 27 öğretmen adayı, “ölüm” 14 öğretmen adayı, “tırmanmak” 12 öğretmen adayı, “hayata hazırlık” 12 öğretmen adayı, “yarış atı” 9 öğretmen adayı, “korku filmi” 9 öğretmen adayı ve “maraton” 8 öğretmen adayı şeklindedir. “Üniversite hayatında sınavlara çalışmak” ile ilgili geliştirilen metaforlardan 24’ü sadece bir öğretmen adayı tarafından temsil edilmektedir. “Üniversite hayatında sınavlara çalışmak” ile ilgili geliştirilen metaforlara genel manada bakıldığında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algısının çoğunlukla olumsuz olduğu söylenebilir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları; üniversite hayatında sınavlara çalışmanın kendileri için bir işkenceye dönüştüğünü ve endişe verici sevimsiz bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Bir kısım öğretmen adayı da sadece sınav başarısına odaklı bir üniversite hayatının kendilerini olumsuz etkilediğini ve motivasyonlarını düşürdüğünü ifade etmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında sınavlara çalışmak” ile ilgili olarak geliştirdikleri metaforlardan bazı örnekler aşağıda ifade edilmiştir.

Üniversite hayatında sınavlara çalışmak “işkence” gibidir/benzer. Çünkü insanı bedenen hem de ruhen çok yorar.

Üniversite hayatında sınavlara çalışmak “dağa tırmanmak” gibidir/benzer. Çünkü ne kadar pes etmeden çabalarsak ancak o zaman zirveye ulaşabiliriz.

Üniversite hayatında sınavlara çalışmak “arı kovanına girmeye” gibidir/benzer. Çünkü gerekli hazırlığı yapmazsak sınavlar tarafından sokulabiliriz.

Üniversite hayatında sınavlara çalışmak “aşk acısı çekmek” gibidir/benzer. Çünkü sürekli düşünür ve sürekli yıpratırsın kendini ama sonuç yoktur, sıfırdır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında başarılı olmak” ile ilgili geliştirdikleri metaforlara ilişkin cevaplar tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. “Üniversite Hayatında Başarılı Olmak” İle İlgili Geliştirilen Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Zafer kazanmak	21	11.6	26	Çikolata	1	0.5
2	Hediye/ödül almak	12	6.6	27	Gökyüzü	1	0.5
3	Mutluluk	11	6	28	Huzur	1	0.5
4	Sırat köprüsünden geçmek	10	5.5	29	Ev almak	1	0.5
5	Uçmak	9	5	30	Sayısal loto	1	0.5
6	Piyango	9	5	31	Traliçe tatlı	1	0.5
7	Bayram sevinci	8	4.4	32	Cumhuriyet	1	0.5
8	Cennete girmek	8	4.4	33	Çin lokantası	1	0.5
9	Tatlı rüya	7	3.9	34	Maç kazanmak	1	0.5
10	Para bulmak	7	3.9	35	Güneş	1	0.5
11	Tırmanmak	6	3.3	36	Şenlik	1	0.5
12	Yemek yemek	6	3.3	37	Et yemek	1	0.5
13	Çiçeğin açması	6	3.3	38	Pırlanta	1	0.5
14	Aşk	5	2.8	39	Davayı kazanmak	1	0.5
15	Ünlü olmak	5	2.8	40	Fidan sulamak	1	0.5
16	Özgür kuş	5	2.8	41	Yorgunluk kahvesi	1	0.5
17	Şeker yemek	4	2.2	42	KPSS ile atanmak	1	0.5
18	Oyuncak	3	1.7	43	Deniz	1	0.5
19	İftarda su içmek	3	1.7	44	Balık tutmayı öğrenmek	1	0.5
20	Futbol ligi	3	1.7	45	Çocuk sahibi olmak	1	0.5
21	Çocuk	2	1.1	46	Prof olmak	1	0.5
22	İşe girmek	2	1.1	47	Dağ	1	0.5
23	Karınca	2	1.1	48	Kahramanlık	1	0.5
24	Tatil yapmak	1	0.5	49	Kız kulesi	1	0.5
25	Gökkuşağı	1	0.5	50	İstanbul’u fethetmek	1	0.5
Toplam						181	100

Tablo 5’te görüldüğü şekliyle sosyal bilgiler öğretmen adayları “üniversite hayatında başarılı olmak” ile ilgili olarak 50 adet metafor geliştirmişlerdir.

Bu metaforlara baktığımızda en fazla geliştirilen metaforlar “zafer kazanmak” 21 öğretmen adayı, “hediye/ödül almak” 12 öğretmen adayı, “mutluluk” 11 öğretmen adayı, “sırat köprüsünden geçmek” 10 öğretmen adayı, “uçmak” 9 öğretmen adayı ve “piyango” 9 öğretmen adayı şeklindedir. “Üniversite hayatında başarılı olmak” ile ilgili geliştirilen metaforlardan 27’si sadece bir öğretmen adayı tarafından temsil edilmektedir. “Üniversite hayatında başarılı olmak” ile ilgili geliştirilen metaforlara genel manada bakıldığında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bu durumu çok fazla önemsedikleri ve ulaşılması zor bir unsur olarak gördükleri geliştirdikleri metaforlardan anlaşılmaktadır. Başarılı olmanın var olan sorunları tümüyle çözdüğü, başarılı olamamanın da tamamıyla sorunların kaynağı olduğu yaklaşımı özellikle metaforların nedenlerinde belirtilen husustur. Bu durum öğretmen adaylarında kaygının artmasına neden olacağı ve motivasyonun da düşmesine sebebiyet vereceği şeklinde yorumlanabilir. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında başarılı olmak” ile ilgili olarak geliştirdikleri metaforlardan bazı örnekler aşağıda ifade edilmiştir.

Üniversite hayatında başarılı olmak “gökkuşağı” gibidir/benzer. Çünkü yağmurdan sonra rengarenk açan gökkuşağı gibi insana mutluluk verir.

Üniversite hayatında başarılı olmak “kız kulesi” gibidir/benzer. Çünkü herkesin ilgisinin ve gözlerinin sende olduğu bir güzelliştir.

Üniversite hayatında başarılı olmak “yorgunluk kahvesi” gibidir/benzer. Çünkü verdiği emek ve çektiğin sıkıntıdan sonra hak edilir.

Üniversite hayatında başarılı olmak “zafer kazanmaya” gibidir/benzer. Çünkü çalışarak ve aklını kullanarak hak ettiğini düşündüğün mutlu bir sonuca ulaşırsın.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu” ile ilgili geliştirdikleri metaforlara ilişkin cevaplar tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. “Üniversite Hayatında Başarılı Olamama ve Başaramama Korkusu” İle İlgili Geliştirilen Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Ölüm	16	8.9	27	Savaş	2	1.1
2	Kâbus	14	7.8	28	Yunanistan	2	1.1
3	Korku tüneli	11	6.1	29	Yılan	1	0.5
4	Çaresizlik	10	5.6	30	Sakız	1	0.5
5	Özgüvensizlik	9	5	31	Aşı	1	0.5
6	Vicdan azabı	8	4.5	32	Çukur	1	0.5
7	Zehir	7	3.9	33	Gulyabani	1	0.5
8	Hayal kırıklığı	7	3.9	34	Penaltı atışı	1	0.5
9	Paraşütle atlamak	6	3.4	35	Girdap	1	0.5
10	Fobi	6	3.4	36	Lunapark treni	1	0.5
11	Yenilgi	6	3.4	37	Çıban	1	0.5
12	Uçurum	5	2.8	38	Patika yol	1	0.5
13	Aşk acısı	5	2.8	39	Yeni biriyle tanışmak	1	0.5
14	İşsiz kalmak	5	2.8	40	Gölge	1	0.5
15	Tavuk	4	2.2	41	Mum ışığı	1	0.5
16	Güneş	4	2.2	42	Arabayı çalıştıramamak	1	0.5
17	Yıldırım çarpması	4	2.2	43	Dipsiz kuyu	1	0.5
18	Kurt	4	2.2	44	Deney	1	0.5
19	Kene	3	1.7	45	Yaraya atılan dikiş	1	0.5
20	Kaktüs	3	1.7	46	Tutsak kuş	1	0.5
21	Hastalık	3	1.7	47	Yüzmek,	1	0.5
22	Kalp krizi	3	1.7	48	Ateş	1	0.5
23	Soğuk duş	2	1.1	49	Kasırga	1	0.5
24	Fare	2	1.7	50	Fobi	1	0.5
25	Su	2	1.1	51	Bademcik	1	0.5
26	Bataklık	2	1.1	52	Deney	1	0.5
Toplam						179	100

Tablo 6’da görüldüğü şekliyle sosyal bilgiler öğretmen adayları “üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu” ile ilgili olarak 52 adet metafor geliştirmişlerdir.

Bu metaforlara baktığımızda en fazla geliştirilen metaforlar “ölüm” 16 öğretmen adayı, “kâbus” 14 öğretmen adayı, “korku tüneli” 11 öğretmen adayı, “çaresizlik” 10 öğretmen adayı, “özgüvensizlik” 9 öğretmen adayı ve “vicdan azabı” 8 öğretmen adayı şeklindedir. “Üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama” korkusu ile ilgili geliştirilen metaforlardan 24’ü sadece bir öğretmen adayı tarafından temsil edilmektedir. “Üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu” ile ilgili geliştirilen metaforlara genel olarak bakıldığında, sosyal bilgiler öğretmen adayları; başarısızlığın hayatlarında başlarına gelebilecek en kötü şeylerden biri olduğunu, başaramadıklarında hayatlarının kötüye gideceğini ve belirsizliğin büyük bir kaygı yarattığını ifade etmişlerdir. Ayrıca metaforların nedenlerine bakıldığında, öğretmen adayları başarı ile başarısızlığı kalın çizgilerle birbirinden ayırarak bir umutsuzluk hali sergilemektedirler. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu” ile ilgili olarak geliştirdikleri metaforlardan bazı örnekler aşağıda ifade edilmiştir.

Üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu “girdap” gibidir/benzer. Çünkü öğrenci o korkunun içinde boğulup durur ve karamsarlığa düşer.

Üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu “ölüm” gibidir/benzer. Çünkü ölüm hayatın gerçeğidir. Birçok insan başarılı olamamaktan korktuğu gibi ölümden de korkar.

Üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu “deney” gibidir/benzer. Çünkü bir iş üzerindeyiz ve sonucunun ne olacağı bizim elimizdedir.

Üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu “arabayı çalıştıramamak” gibidir/benzer. Çünkü araba kullanmayı bilsen de harekete geçmek için önce çalıştırmak gerekir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında aile” ile ilgili geliştirdikleri metaforlara ilişkin cevaplar tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. “Üniversite Hayatında Aile” İle İlgili Geliştirilen Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Destek	17	9.3	26	Öğretmen/hoca	1	0.5
2	Gurbet/özlem	15	8.2	27	Tarafar	1	0.5
3	Dağ	12	6.6	28	Joker	1	0.5
4	Banka/ATM	11	6	29	İlaç	1	0.5
5	Temel ihtiyaç	9	4.9	30	Ağ	1	0.5
6	Rehber/pusula	9	4.9	31	Işık	1	0.5
7	Çınar ağacı	8	4.4	32	Sığınak	1	0.5
8	Huzur/mutluluk	8	4.4	33	Alarm	1	0.5
9	Güneş	7	3.8	34	Muhabbet kuşu	1	0.5
10	Kale/kapı	7	3.8	35	Burhan Altıntop	1	0.5
11	Sevgi	7	3.8	36	Psikolog	1	0.5

12	Koltuk değneği	6	3.3	37	Pamuk	1	0.5
13	Etkisiz eleman	6	3.3	38	Cami	1	0.5
14	Polis	6	3.3	39	Kalp	1	0.5
15	Ana kaya/duvar	5	2.7	40	Yabancı	1	0.5
16	Arkadaş	5	2.7	41	Vakıf	1	0.5
17	Jeneratör	4	2.2	42	Masal kahramanı	1	0.5
18	Kitap	4	2.2	43	Okyanustaki buzdağı	1	0.5
19	Ayakkabı	3	1.6	44	Sponsor	1	0.5
20	Kürkçü dükkânı	3	1.6	45	Amerika	1	0.5
21	Çiçek	2	1.1	46	Elmas	1	0.5
22	Altın	2	1.1	47	Kanun/yasa	1	0.5
23	Kitap ayracı	1	0.5	48	Cankurtaran	1	0.5
24	Baston	1	0.5	49	Ölü deniz	1	0.5
25	Memleket	1	0.5	50	Masa ayağı	1	0.5
Toplam						184	100

Tablo 7’de görüldüğü şekliyle sosyal bilgiler öğretmen adayları “üniversite hayatında aile” ile ilgili olarak 50 adet metafor geliştirmişlerdir.

Bu metaforlara baktığımızda en fazla geliştirilen metaforlar “destek” 17 öğretmen adayı, “gurbet/özlem” 15 öğretmen adayı, “dağ” 12 öğretmen adayı, “banka/ATM” 11 öğretmen adayı, “temel ihtiyaç” 9 öğretmen adayı, “rehber/pusula” 9 öğretmen adayı ve “çınar ağacı” 8 öğretmen adayı şeklindedir. “Üniversite hayatında aile” ile ilgili geliştirilen metaforlardan 28’i sadece bir öğretmen adayı tarafından temsil edilmektedir. Üniversite hayatında aile ile ilgili geliştirilen metaforlara genel olarak bakıldığında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algısının çoğunlukla olumlu olduğu söylenebilir. Öğretmen adayları her zaman ve her durumda ailelerini yanlarında hissettiklerini ve kendileri için güçlü bir dayanak olduklarını aynı zamanda bir yol gösterici ve kılavuz rolü üstlendiklerini belirtmişlerdir. Bunu yanında bir kısım öğretmen adayı da ailesini kendisi için sadece temel ve maddi ihtiyaçlarını gideren etkisiz bir yapı olarak tanımlamaktadır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında aile” ile ilgili olarak geliştirdikleri metaforlardan bazı örnekler aşağıda ifade edilmiştir.

Üniversite hayatında aile “jeneratör” gibidir/benzer. Çünkü ne zaman maddi ve manevi yönden gücüm bitse devreye girerler.

Üniversite hayatında aile “elmas” gibidir/benzer. Çünkü asıl kıymeti ve değeri kömürün elmasa dönüşmesi gibi belli zaman sonra anlaşılır.

Üniversite hayatında aile “dağ” gibidir/benzer. Çünkü her daim güvenle sırtımı yasladığım ve varlığını hissettiğim insanlardır.

Üniversite hayatında aile “kanunlar” gibidir/benzer. Çünkü neredesin? Ne yaptın? Dikkatli ol, gitme, yapma gibi sorgulayıcı ve kuralcıdır.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında arkadaşlar” ile ilgili geliştirdikleri metaforlara ilişkin cevaplar tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. “Üniversite Hayatında Arkadaşlar” İle İlgili Geliştirilen Metaforların Frekans ve Yüzde Dağılımı

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Aile	18	9.9	29	Deniz kabuğu	1	0.5
2	Kardeş	14	7.7	30	Mevsim	1	0.5
3	Yoldaş	11	6	31	Yemek	1	0.5
4	Çıkarıcı/bukalemun	10	5.5	32	Meyve	1	0.5
5	Huzur/mutluluk	9	4.9	33	Bulmaca	1	0.5
6	İlaç	8	4.4	34	Amerika	1	0.5
7	Güneş/ışık	8	4.4	35	Kar tanesi	1	0.5
8	Kitap	7	3.8	36	Gölge	1	0.5
9	Su	7	3.8	37	Joker	1	0.5
10	Nefes/kalp	7	3.8	38	Ekmek	1	0.5
11	Koltuk değneği	6	3.3	39	Stad güvenliği	1	0.5
12	Siyasetçi	6	3.3	40	Elma	1	0.5
13	Çiçek	6	3.3	41	Eğlence	1	0.5
14	Pasta/çikolata	5	2.8	42	Evlilik	1	0.5
15	Dost	5	2.8	43	Çakal	1	0.5
16	Mevsim	4	2.2	44	1 TL	1	0.5
17	Pamuk şekeri	4	2.2	45	Ayakkabı	1	0.5
18	Yılan	3	1.7	46	Çekirdek	1	0.5
19	Aşk	3	1.7	47	Perde	1	0.5
20	Ayna	2	1.1	48	Lunapark	1	0.5
21	Rakip	2	1.1	49	Tuz	1	0.5
22	Kredi kartı	2	1.1	50	Silah	1	0.5
23	Limon	2	1.1	51	Cola kapağı	1	0.5
24	Aşure	2	1.1	52	Buz	1	0.5
25	Buz	1	0.5	53	Pinokyo	1	0.5
26	El/ayak	1	0.5	54	Maskeli oyuncular	1	0.5
27	Ayna	1	0.5	55	Yaz esintisi	1	0.5
28	Ağaç dalı	1	0.5				
Toplam						182	100

Tablo 8’de görüldüğü şekliyle sosyal bilgiler öğretmen adayları “üniversite hayatında arkadaşlar” ile ilgili olarak 55 adet metafor geliştirmişlerdir.

Bu metaforlara baktığımızda en fazla geliştirilen metaforlar “aile” 18 öğretmen adayı, “kardeş” 14 öğretmen adayı, “yoldaş” 11 öğretmen adayı, “çıkarıcı/bukalemun” 10 öğretmen adayı, “huzur/mutluluk” 9 öğretmen adayı, “ilaç” 8 öğretmen adayı ve “güneş/ışık” 8 öğretmen adayı şeklindedir. “Üniversite hayatında arkadaşlar” ile ilgili geliştirilen metaforlardan 31’i sadece bir öğretmen adayı tarafından temsil edilmektedir. “Üniversite hayatında arkadaşlar” ile ilgili geliştirilen metaforlara genel olarak bakıldığında, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının algısının çoğunlukla olumlu olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının büyük bir kısmı, üniversite hayatında arkadaşlarını aileden biri olarak gördüklerini ve iyi-kötü günde yanlarında olan bir kader ortağı olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında bir kısım öğretmen adayı da üniversite yaşamında arkadaşlarını, duruma göre hareket eden, menfaati ön planda tutan ve tam anlamıyla güven vermeyen şeklinde tanımlamışlardır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında arkadaşlar” ile ilgili olarak geliştirdikleri metaforlardan bazı örnekler aşağıda ifade edilmiştir.

Üniversite hayatında arkadaşlar “yoldaş” gibidir/benzer. Çünkü her zaman iyi ve kötü günde yanımızdadırlar ve en yakınımızdaki destekçimizdirler.

Üniversite hayatında arkadaşlar “ayakkabı” gibidir/benzer. Çünkü bazen sıkır bazen rahatlatır ama olmazsa olmazdır.

Üniversite hayatında arkadaşlar “kitap ayracı” gibidir/benzer. Çünkü iyi ya da kötü hayatımda bıraktıkları izler ile kaldığım yeri gösterir.

Üniversite hayatında arkadaşlar “yaz esintisi” gibidir/benzer. Çünkü ara ara eserler bazen serinletir ama gelip geçicidir

TARTIŞMA ve SONUÇ

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversiteye” ilişkin metaforik bakış açılarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmaya; Bartın, Bülent Ecevit ve Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören toplam 186 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcılar “üniversiteye” ilişkin 7 farklı kavrama yönelik toplam 355 metafor geliştirmişlerdir. Araştırmada geliştirilen metaforlara genel olarak bakıldığında, öğretmen adaylarının belirtilen kavramlara yönelik çok sayıda metafor geliştirdikleri ve bunlara ilişkin gerekçeleri de tutarlı bir şekilde ifade ettikleri söylenilebilir. En fazla metafor geliştirilen kavramlar “üniversite” (56) olurken en az metafor geliştirilen kavram ise, “üniversite hayatında hocalar” (45) olmuştur.

Araştırmanın sonuçlarına genel olarak bakıldığında, öğretmen adaylarının “üniversite” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlardan çoğunlukla üniversiteyi; hayatlarında yeni bir sayfa, farklı bir yaşam tecrübesi ve kendilerini değişik açılardan geliştirmeleri noktasında önemli bir aşama olarak gördükleri ifade edilebilir. Bu durum öğretmen adaylarının değişime ve gelişime açık oldukları ve kendilerini daha ileri bir noktaya taşımak istedikleri şeklinde yorumlanabilir. Olumsuz metaforlara bakıldığında ise, öğretmen adaylarının öğrenim hayatları süresince yaşadıkları olumsuz tecrübeler yoluyla üniversite yaşamının ve ortamının zorluklarına dikkat çektikleri görülmektedir. Üniversitelerin değişik kültürlerden farklı karakterlere sahip insanların bir arada öğrenim gördüğü bir ortam olması bu duruma bir gerekçe olarak gösterilebilir. Demirtaş ve Çoban’ın (2014) çalışmasında, üniversite öğrencilerinin üniversite kavramına ilişkin ürettiği metaforlarda, çoğunlukla üniversite bir “değişme/gelişme yeri” ve “benzerliklerin/farklılıkların bulunduğu yer” olarak ifade edilmiştir. Nalçacı ve Bektaş’ın (2012) öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları çalışmasında, katılımcılar tarafından en çok paylaşılan metafor sosyal ortam kategorisinde “hayat” olmuştur. Saban’ın (2008) çalışmasında, öğretmen adaylarının büyük bir kısmı okulu bir “kültürleme ve şekillendirme” aracı olarak görmektedirler. Oyman ve Şentürk’ün (2015) çalışmasında ise öğretmen adaylarının bir kısmı üniversiteyi, “gelişme ve olgunlaşma yeri”, “bilgilendirici bir unsur” ya da “çok kültürlülük ve farklılıklar alanı” olarak algılamaktadırlar. Aynı çalışmada öğretmen adaylarının bir kısmı üniversiteyi, “boşa zaman geçirilen yer”, “gereksiz bir unsur” ve “fabrika” gibi metaforlarla da tanımlamışlardır. Korkmaz ve Bağçeci (2013) tarafından yapılan çalışmada ise lise öğrencilerinin üniversiteyi, “sorumluluklardan uzak ve tüm hayallerin gerçek olduğu bir yer” olarak kabul ettikleri görülmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında hocalar” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlara bakıldığında, önemli bir bölümü mantıksal açıdan bir kılavuz, lider ve örnek bir model olarak görürken, duygusal açıdan ise bir anne-baba, arkadaş-dost ve motivasyon kaynağı olarak gördükleri ifade edilebilir. Bu durumun özellikle öğretmen adaylarının üniversite yaşamına ilişkin olumlu tutum ve davranış geliştirmelerine yardımcı olacağı şeklinde yorumlanabilir. Araştırmamızın bu bulgularını destekler nitelikte Tortop’un (2013) yaptığı çalışmada, öğretmen adayları yüksek oranda üniversite hocalarını “bilgi kaynağı”, “yol gösterici-rehber” ve “çok yönlü” olarak algıladıklarını ifade eden metaforlar üretmişlerdir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında sınavlara çalışmak” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, tamamına yakını bu durumu büyük bir olumsuz olarak görmüşler ve büyük ölçüde kaygı ve endişeye sebep olduğunu ifade etmişlerdir. Bu noktada öğretmen adaylarının sınav başarısını çok fazla önemsemelerini, muhtemel geçmiş öğrenim yaşantılarında ki sınav tecrübeleriyle yorumlayabiliriz. Özellikle bu hususta öğretmen adaylarına, üniversite yaşamlarını tamamıyla sınav başarısına endekslememeleri ve sınavın tamamen üniversite hayatının merkezine koyulmaması gerektiği ile ilgili telkinlerde bulunulabilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında başarılı olmak” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlara bakıldığında, büyük bir çoğunluğun başarıyı bir ölüm-kalım meselesi olarak gördüğü ve başarının her daim mutluluğu getireceği yaklaşımıyla hareket ettiği görülmektedir. Başarılı olmanın büyük bir sevinç kaynağı başarısızlığında büyük bir hüznün kaynağı gibi algılanması, öğretmen adaylarında korku, karamsarlık ve başarısızlığa neden olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bu aynı zamanda başarıyı sürekli bir rehavete, başarısızlığı da sürekli bir kaygıya dönüştürecek bir duruma da yol açabilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında başarılı olamama ve başaramama korkusu” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, tamamına yakını bu durumu korkuya neden olan ve insana acı veren olumsuz örneklerle tasvir etmişlerdir. Metaforlarda başarısızlığında başarı kadar doğal bir gerçeklik olduğu ve normal karşılanması gerektiği yaklaşımının kabul görmediği bir anlayışın hâkim olduğu görülmektedir. Bu durumun öğretmen adaylarında öğrenmeye karşı motivasyonsuzluğa ve arkadaşlık ilişkilerinde olumsuz etkilenmelere yol açabileceği söylenebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında aile” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlara bakıldığında, küçük bir kısmı aileyi kendisi için bir kontrol mekanizması ve ihtiyaçlarını gidermede bir araç olarak görürken, büyük bir kısmı ise, ailenin kendileri için arkalarındaki en önemli dayanaklardan biri olduğunu ve hayata tutunmada kendilerine büyük bir güç verdiğini ifade etmişlerdir. Bu anlamda bu bulguları destekler nitelikte, Karadeniz vd.’in (2014) yaptığı çalışmada, “8. sınıf öğrencilerinin SBS’ye hazırlık sürecinde aile” ile ilgili türettikleri metaforlarda ve Karadeniz’in (2016) yaptığı diğer çalışmada, “sosyal bilgiler öğretmen adaylarının KPSS’ye hazırlık sürecinde aile” ile ilgili türettikleri metaforlarda, başarılı olma noktasında en önemli destekçilerden biri olarak aileyi gördüklerini ve başarıya giden yolun aileden geçtiği inancına sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “üniversite hayatında arkadaşlar” kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde, bir kısmı arkadaşlarını ikili ilişkilerde tutarsız, maddi anlamda kendini düşünen ve samimi olmadıklarını ifade eden metaforlarla tasvir etmişlerdir. Burada öğretmen adaylarının değişik kültürlerden gelen farklı karakterlere sahip bireyler olduğunu düşündüğümüzde yaşanan bu durumun bir ölçüde normal karşılanması gerektiğini ifade edebiliriz. Bu bölümde öğretmen adaylarının büyük bir kısmı ise arkadaşlarını, üniversite yaşamında en yakınındaki kişi olarak ailesinden bir birey gibi gördüklerini ve her daim yanında huzur ve mutluluk veren birisi olarak tanımladıklarını söyleyebiliriz. Bu noktada öğretmen adaylarının aynı konumda ve yaş aralığında olmaları ve aynı hedefe yürümeleri, birbirlerine olan yakınlığı ve duygudaşlığı arttırmada önemli bir rol üstlendiği şeklinde yorumlanabilir.

ÖNERİLER

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının metaforlar aracılığıyla, üniversite kavramına ve onun içeriğini oluşturan farklı unsurlara yönelik algılarını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada ortaya çıkan sonuçlara dayalı olarak aşağıda belirtilen önerilerde bulunulabilir:

- Bu araştırma farklılıkları görmek adına diğer alanlardaki öğretmen adaylarıyla da yapılabilir.
- Bu araştırma değişimleri görmek adına üniversite genelindeki tüm fakültelerde gerçekleştirilerek karşılaştırma yapılabilir.
- Bu araştırma değişik bölgelerdeki farklı üniversitelerde de yapılarak karşılaştırma yoluna gidilebilir.
- Bu araştırma öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Öğretim elemanlarının üniversite ve öğrencilerle ilgili metaforları da araştırılabilir.
- Ortaya çıkan sonuçlar üniversiteye ilişkin paydaşlarla paylaşılarak (öğretim üyeleri, yöneticiler ve öğrenciler) farklı stratejiler geliştirmede kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Aladağ, S. ve Kuzgun, M.P. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının “Değer” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29): 163-193.
- Ataunal, A. (1998). *Türkiye’de Yükseköğretim (1923-1998) Yasal Düzenlemeler ve Değerlendirmeler*, MEB. Ankara.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim Okullarındaki Öğrenci Ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Okul Algıları İle İdeal Okul Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Baker, P. J. (1991). Metaphors of Mindful Engagement and A Vision of Better Schools. *Educational Leadership*, 48(6): 32-35.
- Balcı, A. (Ed.) (2008). *Örgüt Mecazları*. Ankara: Ekinoks.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

- Cerit, Y. (2006). School Metaphors: The Views of Students, Teachers and Administrators. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(3): 692-699.
- Coşkun, M. (2010). Lise Öğrencilerinin İklim Kavramıyla İlgili Metaforları (Zihinsel İmgeleri). *Turkish Studies. International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish and Turkic*, 5(3).
- Deant-Read, C. H. ve Szokolszky, A. (1993). Where Do Metaphors Come From?. *Metaphor and Symbolic Activity*, 8(3): 227-242.
- Demirtaş, H. ve Çoban, D. (2014). Üniversite Öğrencilerinin, Üniversite ve Fakülte Kavramlarına İlişkin Metaforları (İnönü Üniversitesi Örneği). *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1).
- Demirtaş, H. ve Çoban, D. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarına İlişkin Metaforları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3): 1279-1300.
- Doğan, D. (2014). Öğretmen Adaylarının Perspektifinden Okul Kavramının Metaforlarla Analizi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 7(3): 361-382.
- Döş, İ. (2011). *Okul Paydaşlarının Metaforlar Yardımıyla Okul Örgütlerini Algılama Biçimlerinin Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi, Elâzığ.
- Draaisma, D. (2007). *Metaphors of Memory: a History of Ideas About the Mind*. Çev., G. Koca. İstanbul: Metis Press.
- Erdem, A. R. (2013). Bilgi Toplumunda Üniversitenin Değişen Roller ve Görevleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2): 109-120.
- Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education* (6th ed.). New York: The McGraw-Hill.
- Günay, D. (2006). Türkiye'nin Üniversite Sorunu. *Sosyal Bilimler Evi Bilimsel Düşünce Dergisi*, (3): 7-20.
- Karadeniz, O. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin KPSS Algıları: Metaforik Bir Analiz Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3): 729-746.
- Karadeniz, O., Er, H. ve Tangülü, Z. (2014). 8. Sınıf Öğrencilerinin SBS'ye Yönelik Metaforik Algıları. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15): 64-81.
- Korkmaz, F. ve Bahçeci, B. (2013). Lise Öğrencilerinin "Üniversite" Kavramına İlişkin Metaforik Algıların İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1).
- Küçükcan, T. ve Gür, B. (2009). *Türkiye'de Yükseköğretim: Karşılaştırmalı Bir Analiz*. Ankara: SETA.
- Mahlios, M. ve Maxson, M. (1998). Metaphors as Structures for Elementary and Secondary Preservice Teachers' Thinking. *International Journal of Educational Research*, 29: 227-240.
- Morgan, G. (1980). Paradigms, Metaphors, and Puzzle Solving in Organizational Analysis. *Administrative Science Quarterly*, 605-622.
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen Adaylarının Okul Kavramına İlişkin Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(1): 239-258.
- Ortaş, İ. (2004) Üniversite Özerkliği Nedir? *Üniversite ve Toplum*. 4(1): 1-7.
- Oyman, N. ve Şentürk, İ. (2015). Öğretmen Adayları ve Öğretim Üyelerinin "Üniversite" Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(3): 367-394.

- Özan, M. B. ve Demir, C. (2011). Farklı lise türlerine göre öğretmen ve öğrencilerin okul kültürü metaforu algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2): 106-126.
- Özdemir, M. (2012). Lise Öğrencilerinin Metaforik Okul Algılarının Çeşitli Değişkenler Bakımından İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163): 96-109.
- Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55: 459-496.
- Semerci, Ç. (2007). Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2): 125-140.
- Şimşek, H. ve Adıgüzel, T. (2012). Yükseköğretimde Yeni Bir Üniversite Paradigmasına Doğru. *Eğitim ve Bilim*, 37(166): 250-661.
- Timur, T. (2000). *Toplumsal Değişme ve Üniversiteler*, Ankara: İmge Kitabevi.
- Tural, D. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Üniversite ve İdeal Üniversite Algıları (Gaziantep Üniversitesi Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Gaziantep.
- Ural, A. (2013). Kavram Yanılgılarıyla Yanılsanan Üniversite. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 11(42): 258-264.
- Wasserburg, G. J. (2002). *21. Yüzyılda Bilim İnsanı Yetiştirme Üzerine Öneriler*. Ankara: TÜBA.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yücel, İ. H. (2006). *Türkiye’de Bilim Teknoloji Politikaları ve İktisadi Gelişmenin Yönü*. Ankara: DPT.
- Yükseköğretim Kanunu (1981). *T.C. Resmî Gazete*. 17506, 6 Kasım 1981.